
**Voorstel van Regelingen voor meerdere NEMO's (MNA)
voor de Belgische biedzone, in overeenstemming met
Artikel 45 en Artikel 57 van Verordening (EU) 2015/1222
van de Commissie van 24 juli 2015
tot vaststelling van richtsnoeren betreffende
capaciteitstoewijzing en congestiebeheer**

Inhoud

Overwegende hetgeen volgt	4
TITEL 1 Algemene bepalingen	7
Artikel 1 Onderwerp en toepassingsgebied	7
Artikel 2 Definities en interpretatie	7
Artikel 3 Algemene beginselen	8
Artikel 4 Overeenstemming van de MNA met de doelstellingen van Verordening 2015/1222.....	9
TITEL 2 Regelingen voor meerdere NEMO's (MNA)	10
Hoofdstuk 1 Biedzones en Nemo Hubs.....	10
Artikel 5 Algemene beginselen	10
Artikel 6 Oplossing voor eenvormige day-aheadkoppeling	10
Artikel 7 Oplossing voor eenvormige intradaykoppeling.....	11
Hoofdstuk 2 Gegevensuitwisseling tussen NEMO's en ELIA	11
Artikel 8 Algemene beginselen	11
Artikel 9 Gegevensuitwisseling voor eenvormige day-aheadkoppeling	11
Artikel 10 Gegevensuitwisseling voor eenvormige intradaykoppeling.....	12
Hoofdstuk 3 Ontkoppeling	13
Artikel 11 Gevallen van ontkoppeling.....	13
Hoofdstuk 4 Prijsreferenties	15
Artikel 12 Prijsreferentie voor het day-aheadtijdsbestek.....	15
Hoofdstuk 5 Clearing, afwikkeling en shipping	16
Artikel 13 Algemene bepalingen.....	16
Artikel 14 Clearing en afwikkeling binnen een Nemo Hub (intrahub uitwisseling van energie).....	21
Artikel 15 Clearing en afwikkeling tussen Nemo Hubs binnen de Belgische biedzones (intrazonale uitwisseling van energie).....	21
Artikel 16 Clearing en afwikkeling van uitwisselingen van energie tussen biedzones (grensoverschrijdende uitwisseling van energie).....	22
Hoofdstuk 6 Contractuele regelingen	23
Artikel 17 Algemene bepalingen.....	23
Artikel 18 Eenvormige day-aheadmarktkoppeling.....	24
Artikel 19 Eenvormige intradaymarktkoppeling.....	25
TITEL 3 Slotbepalingen	27
Artikel 20 Tenuitvoerleggingsdatum van de Regelingen voor meerdere NEMO's (MNA)	27
Artikel 21 Taal.....	28
Artikel 22 Kostendeling en kostenterugwinning	28
BIJLAGE Strategische reserves	29

DE BELGISCHE TRANSMISSIENETBEHEERDER, REKENING HOUDEND MET ONDERSTAANDE ELEMENTEN,

Overwegende hetgeen volgt

- (1) Verordening (EU) 2015/1222 van de Commissie legt een richtsnoer vast betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer (hierna "Verordening 2015/1222"), dat in werking is getreden op 14 augustus 2015.
- (2) Het doel van Verordening 2015/1222 bestaat erin de capaciteitsberekening en -toewijzing op de grensoverschrijdende day-ahead- en intradaymarkten te coördineren en te harmoniseren, en Verordening 2015/1222 legt vereisten vast voor transmissiesysteembeheerders (hierna "TSB's" genoemd) om samen te werken op pan-Europees niveau en over de biedzonegrenzen heen. Verordening 2015/1222 draagt bij tot het bereiken van een volledig geïntegreerde elektriciteitsmarkt voor Europa, door regels vast te leggen voor de introductie van een eenduidige benadering voor de grensoverschrijdende handel in elektriciteit binnen Europa.
- (3) Dit document is een voorstel van ELIA System Operator nv (hierna "ELIA") betreffende zone-overschrijdende capaciteitstoewijzing en andere noodzakelijke regelingen in het geval dat er meer dan één NEMO is aangewezen en/of handelsdiensten aanbiedt in de Belgische biedzone, overeenkomstig Artikel 45 en Artikel 57 van Verordening 2015/1222.
- (4) ELIA is verantwoordelijk voor de werking van het Belgische transmissiesysteem, waarvoor het over een eigendomsrecht of minstens een gebruiksrecht beschikt. ELIA werd aangewezen als TSB, in overeenstemming met de wet van 29 april 1999 met betrekking tot de liberalisering van de elektriciteitsmarkt, en ziet toe op de veiligheid, betrouwbaarheid en efficiëntie van het Belgische transmissiesysteem.
- (5) Overeenkomstig Overweging (14) van Verordening 2015/1222 moet, omwille van de efficiëntie en met het oog op de zo snel mogelijke uitvoering van een eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling, bij deze koppeling – waar passend – gebruikgemaakt worden van bestaande marktbeheerders en reeds ten uitvoer gelegde oplossingen, zonder dat concurrentie van nieuwe marktpartijen wordt uitgesloten.
- (6) Marktkoppeling wordt momenteel toegepast op de Belgische biedzonegrenzen voor het day-aheadtijdsbestek. Het is gebaseerd op een impliciete capaciteitstoewijzing en verzekert een optimale toewijzing van zone-overschrijdende capaciteit via de maximalisatie van maatschappelijk welzijn.

Deze optimalisatie wordt bekomen via het Euphemia-algoritme dat werd ontwikkeld in het kader van het Price Coupling of Regions-project (hierna "PCR-project") van de Europese energiebeurzen. Euphemia voert de economische optimalisatie uit en houdt daarbij rekening met de beperkingen van zone-overschrijdende capaciteit tussen landen, zoals die door de TSB's wordt bepaald.

- (7) Met betrekking tot het intradaytijdsbestek werd een Europees project genaamd "XBID Market Project" (hierna "XBID-project") opgestart door energiebeurzen in samenwerking met de

TSB's, om tot een geïntegreerde zone-overschrijdende intradaymarkt te komen. Dit maakt de implementatie van een eenvormige oplossing voor intradaymarktkoppeling mogelijk.

Uiteindelijk zal deze oplossing toelaten om op continue wijze orders van leden van energiebeurzen in een bepaald land te matchen met gelijkaardige orders van leden in hetzelfde of in een ander land, volgens de prijs en het tijdstip van de indiening, terwijl daarbij rekening wordt gehouden met de beperkingen van zone-overschrijdende capaciteit tussen landen (d.i. een continue impliciete toewijzing).

- (8) Overeenkomstig Artikel 7(1) van Verordening 2015/1222 zullen benoemde elektriciteitsmarktbeheerders ("Nominated Electricity Market Operators" – hierna "NEMO's") optreden als marktbeheerders op nationale of regionale markten, om in samenwerking met de TSB's eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling uit te voeren. Hun missie is met name "het in ontvangst nemen van orders van marktdeelnemers, het opnemen van de algemene verantwoordelijkheid voor het matchen en toewijzen van orders in overeenstemming met de resultaten van de eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling, het bekendmaken van prijzen en het clearen en afwickelen van contracten die resulteren uit de transacties overeenkomstig de relevante overeenkomsten en voorschriften van de marktdeelnemers".

Als zodanig omvatten de taken van de NEMO die in Verordening 2015/1222 gedefinieerd worden de verantwoordelijkheid om de functie van marktkoppelingsbeheerder ("Market Coupling Operator" – hierna "MCO" genoemd) ten uitvoer te leggen, in samenwerking met andere NEMO's.

- (9) Overeenkomstig Artikel 7(3) van Verordening 2015/1222 moeten alle NEMO's aan alle regulerende instanties en aan het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (Agency for the Cooperation of Energy Regulators – hierna "ACER") een plan voorleggen met daarin de methoden voor tenuitvoerlegging en gezamenlijke uitvoering van de MCO-functies, en dit binnen de acht maanden na het in werking treden van Verordening 2015/1222 (hierna "MCO-plan").
- (10) Volgens Artikel 77(2) van Verordening 2015/1222 moeten de centrale tegenpartijen (Central Counter Parties – CCP's) en de shipping agents streven naar efficiënte clearing- en afwikkelingsregelingen die de genomen risico's weerspiegelen en onnodige kosten vermijden. Bovendien dienen de grensoverschrijdende clearing- en afwikkelingsregelingen ter goedkeuring worden voorgelegd aan de desbetreffende nationale regulerende instanties.
- (11) Artikel 7(1)(g) van Verordening 2015/1222 wijst de NEMO's aan om op te treden als centrale tegenpartij voor de uitwisseling van energie, resulterend uit de eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling.
- (12) Volgens Artikel 68(1) van Verordening 2015/1222 moeten de centrale tegenpartijen op tijdige wijze voor de clearing en afwikkeling van alle gematchte orders zorgen, en moeten ze optreden als de tegenpartij voor marktdeelnemers voor al hun transacties met betrekking tot de financiële rechten en verplichtingen ten gevolge van die transacties.

- (13) Volgens Artikel 68(3) van Verordening 2015/1222 moeten centrale tegenpartijen optreden als tegenpartij voor elkaar voor de uitwisseling van energie tussen biedzones met betrekking tot de financiële rechten en verplichtingen ten gevolge van die uitwisselingen van energie.
- (14) Artikel 68(6) van Verordening 2015/1222 stelt dat een shipping agent als tegenpartij tussen verschillende centrale tegenpartijen voor de uitwisseling van energie mag optreden indien de betrokken partijen daartoe een specifieke overeenkomst hebben gesloten.
- (15) Indien er geen overeenkomst is bereikt, wordt de uitwisselingsregeling vastgelegd door de regulerende instanties die verantwoordelijk zijn voor de biedzones waartussen de clearing en afwikkeling van de uitwisseling van energie vereist is.
- (16) Volgens Artikel 77(1) van Verordening 2015/1222 moeten alle door de centrale tegenpartijen en shipping agents opgelopen kosten kunnen worden teruggewonnen via vergoedingen of andere passende mechanismen op voorwaarde dat zij redelijk en evenredig zijn.
- (17) Overeenkomstig Artikel 4 van Verordening 2015/1222 heeft de Belgische overheid (hierna "Overheid") twee energiebeurzen, Nord Pool AS en Belpex nv, aangewezen als NEMO in België. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 5 februari 2016.
- (18) De impact van Verordening 2015/1222 en deze regeling voor meerdere NEMO's ("Multiple NEMO Arrangements" – hierna "MNA" genoemd) op het Koninklijk Besluit van 20 oktober 2005 met betrekking tot de oprichting en de organisatie van een Belgische markt voor de uitwisseling van energieblokken moet nog worden onderzocht.
- (19) Dit voorstel zal gelden voor de eenvormige day-ahead- en intradaykoppelingsmechanismen die nog niet in werking zijn getreden. Niettemin zijn de vereisten in dit voorstel gebaseerd op de momenteel bekende functionaliteit van het PCR-project (voor het day-aheadtijdsbestek) en het XBID-project (voor het intradaytijdsbestek).
- (20) De tenuitvoerlegging en werking van de principes in dit voorstel kunnen kosten met zich meebrengen aan de kant van zowel de TSB's als de NEMO's. Voor deze kosten zullen de principes en vereisten van TITEL III, Hoofdstuk 3 van Verordening 2015/1222 gelden voor de kostendeling en kostenterugwinning. Er is voldoende duidelijkheid over deze aspecten nodig voorafgaand aan de tenuitvoerlegging van de MNA die in dit voorstel wordt beschreven.
- (21) Om een efficiënte tenuitvoerlegging en werking van dit voorstel te verzekeren, was een afstemming tussen de TSB's op ten minste een regionaal niveau vereist. De benadering met preferente shipper, die in Artikelen 13, 15 en 16 van dit voorstel gedetailleerd wordt beschreven, is het resultaat van deze coördinatie met de naburige TSB's¹.

DIENT HET VOLGENDE VOORSTEL IN BIJ DE CREG:

---

¹ Voor het intradaytijdsbestek werd de benadering met preferente shipper gekozen als tussentijdse oplossing voor de eerste XBID Go Live. Voor het day-aheadtijdsbestek werd de benadering met preferente shipper goedgekeurd door de CWE TSO SG.

TITEL 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. Dit document is het voorstel betreffende zone-overschrijdende capaciteitstoewijzing en andere noodzakelijke regelingen voor de Belgische biedzone in het geval dat er meer dan één NEMO is aangewezen en/of handelsdiensten aanbiedt in de Belgische biedzone, in overeenstemming met:
  - a. Artikel 45 voor de eenvormige day-aheadkoppeling; en
  - b. Artikel 57 voor de eenvormige intradaykoppeling van Verordening 2015/1222.
2. Overeenkomstig Artikel 9(8)(d) van Verordening 2015/1222 moet dit voorstel ter goedkeuring worden voorgelegd.
3. Dit voorstel beschrijft de MNA voor zowel de eenvormige day-aheadkoppeling als de eenvormige intradaykoppeling.
4. Overeenkomstig Artikel 9(13) van Verordening 2015/1222, kan ELIA verzoeken om wijzigingen aan deze MNA aan te brengen.

Artikel 2

Definities en interpretatie

1. In de context van dit MNA-voorstel hebben de termen die in dit document gebruikt worden dezelfde betekenis als de definities die in Artikel 2 van Verordening 2015/1222 opgenomen zijn.

Daarnaast gelden de volgende definities:

1. **Een Belgische NEMO** is een NEMO die ofwel in België is aangewezen, ofwel in een andere lidstaat is aangewezen en handelsdiensten mag aanbieden in de day-ahead- en/of intradaytijdsbestekken in België.
2. **Een Day-Aheadreferentieprijs voor een Biedzone** is een referentieprijs voor het day-aheadtijdsbestek, berekend door de TSB, in het geval dat er verschillende Nemo Hubprijzen zijn in de biedzone (voor het day-aheadtijdsbestek).
3. **Regelingen voor meerdere NEMO's (MNA)** zijn de voorgestelde regelingen voor het hosten van meerdere NEMO's in de Belgische biedzone, zoals deze in dit document worden voorgesteld.
4. **Een NEMO Hub** is voor de day-ahead- en/of intradaytijdsbestekken de plaats waar een NEMO de biedingen verzamelt van de leden van de energiebeurs die hij beheert, op een biedzonenniveau (of, indien van toepassing, een scheduling area).
5. **Een Eenvormige Day-Aheadprijs** is de prijs die resulteert uit de MCO-functie voor het day-aheadtijdsbestek, bijvoorbeeld de niet-afgeronde prijs vóór de toepassing van afrondingsregels om de prijs te berekenen voor individuele Nemo Hubs.
6. **Zonale CCP (ZCCP)** verwijst naar NEMO's of centrale tegenpartijen (CCP's) die de clearing en afwikkeling van intrazonale uitwisselingen van energie uitvoeren tussen Nemo Hubs in de Belgische biedzone. ZCCP's kunnen ook grensoverschrijdende uitwisselingen

---

van energie uitvoeren of, waar van toepassing, energie uitwisselen met shipping agents in dezelfde biedzone.

2. Tenzij de context het anders vereist, geldt in dit MNA-voorstel het volgende:
  - a) Enkelvoud wijst ook op meervoud en omgekeerd.
  - b) De inhoudsopgave, titels en voorbeelden zijn louter voor het gebruiksgemak toegevoegd en hebben geen invloed op de interpretatie van dit MNA-voorstel.
  - c) Elke verwijzing naar wetgeving, voorschriften, richtlijnen, beschikkingen, autonome besluiten, codes of andere normatieve handelingen moet elke wijziging, verlenging of vernieuwing bevatten die op dat moment van kracht is.
3. De vereisten van deze MNA gelden voor zowel de eenvormige day-aheadmarkt als de eenvormige intradaymarkt, tenzij dit expliciet anders wordt vermeld.

Artikel 3 **Algemene beginselen**

1. De MNA in dit voorstel verzekeren een niet-discriminerende behandeling van Belgische NEMO's om day-ahead- en/of intradaykoppeling uit te voeren in België. De MNA zijn zo georganiseerd dat het voor een, twee of meer NEMO's mogelijk is om day-ahead- en intradaykoppeling aan te bieden in België.
2. Verschillende aspecten van de MNA, zoals maar niet beperkt tot, het contractuele kader en de governance, clearing en afwikkeling (bv. shipping) kunnen overeenkomsten op supranationaal niveau vergen of vergen dit al². Bovendien is er minstens op regionaal niveau harmonisering tussen de TSB's nodig om een efficiënte tenuitvoerlegging en werking van de MNA te verzekeren.

De voorgestelde MNA beschrijft de oplossing die met de naburige TSB's werd overeengekomen voor zowel het day-ahead- als het intradaytijdsbestek. In geval van nieuwe situaties of wijzigingen van overeenkomsten op een supranationaal niveau, zal ELIA trachten om met de betrokken TSB's een shippingregeling te treffen die zo goed mogelijk overeenstemt met de benadering met preferente shipper, en zal het indien nodig aanpassingen van deze MNA vragen in overeenstemming met artikel 1(4) van deze MNA³.

3. De voorgestelde MNA neemt de rollen en verantwoordelijkheden van NEMO's en TSB's in acht zoals deze zijn voorgesteld in Verordening 2015/1222, en in het bijzonder deze die in Artikel 7 en Artikel 8 van Verordening 2015/1222 gedefinieerd worden.
4. De voorgestelde MNA vormen geen belemmering en maken efficiënte clearing- en afwikkelingsregelingen mogelijk, zodat centrale tegenpartijen en shipping agents kunnen voldoen aan Artikel 77(2) van Verordening 2015/1222.

---

² Bijvoorbeeld uitwisselingsregelingen over de grenzen van biedzones heen tussen verschillende lidstaten, implementatie van mechanismen voor tools die door de verschillende TSB's gebruikt worden, contractuele governance enz.

³ Overeenkomstig Artikel 77(2) van Verordening 2015/1222 moeten alle grensoverschrijdende clearing- en afwikkelingsregelingen ter goedkeuring worden voorgelegd aan de regulerende instanties.

5. Dit voorstel gaat niet in detail in op alle aspecten van kostendeling en kostenterugwinning. TITEL III, Hoofdstuk 3 van Verordening 2015/1222 beschrijft de beginselen van kostendeling en kostenterugwinning, die ook voor deze MNA zullen gelden.
6. Overeenkomstig Artikel 81(1) van Verordening 2015/1222 mag een TSB of NEMO zijn in het kader van Verordening 2015/1222 toegewezen taak geheel of gedeeltelijk delegeren aan één of meer derde partijen, op voorwaarde dat die derde partijen de desbetreffende taken minstens even doeltreffend kunnen uitoefenen als de delegerende entiteit.

Artikel 4

Overeenstemming van de MNA met de doelstellingen van Verordening 2015/1222

1. Dit MNA-voorstel draagt bij tot – en belemmert op geen enkele manier – het bereiken van de doelstellingen die beschreven worden in Artikel 3 van Verordening 2015/1222. In het bijzonder:
  - a. maakt dit MNA-voorstel het mogelijk voor verschillende NEMO's om actief te zijn in de Belgische biedzone en bevordert het op die manier concurrentie in de opwekking, handel en levering van energie overeenkomstig Artikel 3(a) van Verordening 2015/1222;
  - b. maakt dit MNA-voorstel een optimaal gebruik van de transmissie-infrastructuur mogelijk door te voorzien in een transparante en niet-discriminerende toegang voor de verschillende NEMO's die actief willen zijn in de Belgische biedzone overeenkomstig Artikel 3(b) van Verordening 2015/1222;
  - c. draagt dit MNA-voorstel bij aan de operationele veiligheid overeenkomstig Artikel 3(c) van Verordening 2015/1222 via de nominatieprocedures, fysieke shippingregelingen en beginselen voor gegevensuitwisseling die in deze MNA worden voorgesteld;
  - d. maakt dit MNA-voorstel het mogelijk dat meerdere NEMO's actief kunnen zijn in de Belgische biedzone zonder dat de processen voor capaciteitsberekening en -toewijzing worden belemmerd overeenkomstig Artikel 3(d) van Verordening 2015/1222;
  - e. waarborgt dit MNA-voorstel een eerlijke en niet-discriminerende behandeling van de Belgische NEMO's overeenkomstig Artikel 3(e) van Verordening 2015/1222;
  - f. voorziet dit MNA-voorstel dat onder normale marktomstandigheden een Eenvormige Day-Aheadprijs voor het day-aheadtijdsbestek wordt berekend voor de Belgische biedzone in het geval dat er meerdere Belgische NEMO's zijn overeenkomstig Artikel 3(h) van Verordening 2015/1222. Verder worden er in de MNA back-upoplossingen omschreven voor uitzonderlijke marktomstandigheden;
  - g. maakt dit MNA-voorstel een gelijk speelveld mogelijk voor Belgische NEMO's overeenkomstig Artikel 3(i) van Verordening 2015/1222;
  - h. is dit MNA-voorstel bedoeld om een niet-discriminerende toegang mogelijk te maken tot zone-overschrijdende capaciteit overeenkomstig Artikel 3(j) van Verordening 2015/1222.
2. Daarnaast heeft dit MNA-voorstel van ELIA de volgende doelstellingen:
  - a. technische en financiële efficiëntie;
  - b. harmonisering tussen day-ahead- en intradaytijdsbestekken;
  - c. toepasbare oplossing ongeacht het aantal NEMO's dat in België actief is; en
  - d. waar mogelijk geharmoniseerde oplossingen opnemen waarover akkoorden zijn met andere TSB's in de betrokken regio('s).

TITEL 2

Regelingen voor meerdere NEMO's (MNA)

Hoofdstuk 1 Biedzones en Nemo Hubs

Artikel 5 Algemene beginselen

1. Overeenkomstig Artikel 7(1)(d) van Verordening 2015/1222 zijn de NEMO's verantwoordelijk voor het anoniem maken en delen van de ontvangen orderinformatie die vereist is voor de uitoefening van de MCO-functies zoals beschreven in Artikel 7(2), Artikel 40 en Artikel 53 van Verordening 2015/1222.
2. De NEMO's moeten een plan voorstellen om gezamenlijk de MCO-functies op te zetten en uit te oefenen in overeenstemming met Artikel 7(2) van Verordening 2015/1222.
3. De Belgische NEMO's zullen verzekeren dat biedingen van leden van de energiebeurs die zij beheren in de Belgische biedzone zullen verzameld worden in een Nemo Hub, om ervoor te zorgen dat zij het toezicht behouden over de gegevens met betrekking tot orders die van hun energiebeurs naar de koppelingsalgoritmes worden verstuurd.
4. Daartoe zal de Belgische biedzone bestaan uit zoveel Nemo Hubs als er Belgische NEMO's zijn in de eenvormige day-ahead- en eenvormige intradaykoppeling binnen België.
5. De beschikbare zone-overschrijdende capaciteit aan de Belgische biedzonegrenzen zal voorafgaand aan de marktkoppeling niet verdeeld worden over Belgische NEMO's.

Artikel 6 Oplossing voor eenvormige day-aheadkoppeling

1. Deze MNA veronderstelt dat het mechanisme voor eenvormige day-aheadkoppeling, zoals dit door de NEMO's in hun MCO-plan moet worden voorgesteld, het mogelijk moet maken voor Belgische NEMO's om de orderportefeuille voor hun Nemo Hub in te sturen voor day-aheadmarktkoppeling⁴.
2. Het algoritme voor eenvormige day-aheadkoppeling moet rekening houden met het feit dat er geen uitwisselingsbeperking van kracht is voor matchende orders van verschillende Nemo Hubs in de Belgische biedzone.
3. Het algoritme voor day-aheadkoppeling moet (ten minste) de volgende resultaten leveren per marktjseenheid:
  - a. Eenvormige Day-Aheadprijs en nettopositie voor de Belgische biedzone; en
  - b. nettopositie en prijs voor elk van de Nemo Hubs in de Belgische biedzone.

---

⁴ In de huidige staat van de tenuitvoerlegging, en anders dan de oplossing voor eenvormige intradaymarktkoppeling, heeft de oplossing voor day-aheadmarktkoppeling geen gedeelde orderportefeuille.

4. De NEMO's zijn verantwoordelijk om de nodige vereisten te implementeren in het mechanisme voor eenvormige day-aheadmarktkoppeling, om deze functionaliteiten mogelijk te maken.

Artikel 7

Oplossing voor eenvormige intradaykoppeling

1. Deze MNA gaat ervan uit dat de "gedeelde orderportefeuille"-module van het mechanisme voor eenvormige intradaykoppeling voorziet dat de orders van de marktdeelnemers aan de Belgische NEMO's gedeeld worden, met het oog op een continue impliciete toewijzing van de zone-overschrijdende capaciteit.
2. Om die continue impliciete toewijzing te bewerkstelligen, moet de oplossing voor eenvormige intradaykoppeling rekening houden met het feit dat er geen uitwisselingsbeperking is voor het continu matchen van orders van verschillende Nemo Hubs in de Belgische biedzone.
3. De NEMO's zijn verantwoordelijk om de nodige vereisten te implementeren in het mechanisme voor eenvormige intradaymarktkoppeling, om deze functionaliteiten mogelijk te maken.

Hoofdstuk 2

Gegevensuitwisseling tussen NEMO's en ELIA

Artikel 8

Algemene beginselen

1. Overeenkomstig Artikel 46(1) en Artikel 58(1) van Verordening 2015/1222 zijn de gecoördineerde capaciteitscalculatoren (Coordinated Capacity Calculators – hierna "CCC's" genoemd) verantwoordelijk voor het voorzien van zone-overschrijdende capaciteit en toewijzingsbeperkingen aan de desbetreffende NEMO's, voor respectievelijk de eenvormige day-ahead- en intradaykoppelingsprocessen.
2. Overeenkomstig Artikel 7(2)(b) van Verordening 2015/1222 zijn de NEMO's verantwoordelijk voor het verwerken van de inputgegevens over zone-overschrijdende capaciteit en toewijzingsbeperkingen die afkomstig zijn van de CCC's.
3. Overeenkomstig Artikel 48(1)(a) en Artikel 60(1)(b) zijn de NEMO's verantwoordelijk voor het leveren van respectievelijk de day-ahead- en intradaykoppelingsresultaten aan (onder andere) alle TSB's.
4. ELIA zal de bestandsindelingen en uitwisselingsprotocols bepalen voor de uitwisseling van gegevens tussen ELIA en de NEMO's. Daartoe zal ELIA:
  - a. voor zover mogelijk de voorkeur geven aan de technische specificaties die reeds goedgekeurd waren voor de gemeenschappelijke eenvormige day-ahead- en eenvormige intradayprojecten; en
  - b. indien mogelijk een beroep doen op bestandsindelingen en uitwisselingsprotocols die bepaald zijn door de normen van ENTSO-E. De bijzonderheden met betrekking tot gegevensuitwisseling zullen bepaald worden tijdens de tenuitvoerlegging van deze MNA.

Artikel 9

Gegevensuitwisseling voor eenvormige day-aheadkoppeling

1. Bij een stroomgebaseerde aanpak vertegenwoordigen de zone-overschrijdende capaciteiten en de toewijzingsbeperkingen één reeks gecoördineerde gegevens per stroomgebaseerde regio. In een dergelijk geval moeten de zone-overschrijdende capaciteiten en de toewijzingsbeperkingen aangeleverd worden aan de NEMO's op het niveau van de stroomgebaseerde regio.
2. De gegevensuitwisseling tussen ELIA (via de CCC's, indien van toepassing) en de NEMO's met betrekking tot zone-overschrijdende capaciteiten, toewijzingsbeperkingen en resultaten van de eenvormige day-aheadkoppeling zal gebeuren via één toegangspunt (IT-platform), indien mogelijk in samenwerking met andere TSB's van de stroomgebaseerde of (waar van toepassing) gecoördineerde NTC-regio.
3. Alle NEMO's zullen onder gelijke voorwaarden toegang hebben tot de TSB-gegevens die ingevoerd worden op het unieke toegangspunt.
4. De gegevensuitwisseling tussen het unieke toegangspunt en het mechanisme voor eenvormige day-aheadmarktkoppeling⁵ zal uitgevoerd worden door de NEMO's.
5. De NEMO's moeten een aflossingsregeling toepassen met betrekking tot wie verantwoordelijk is⁶ voor het doorsturen van de zone-overschrijdende capaciteiten en toewijzingsbeperkingen naar het mechanisme voor eenvormige day-aheadkoppeling (en wie dienst doet als back-up) voor een bepaalde handelssessie. Als de aflossingsregeling problemen veroorzaakt of niet ten uitvoer kan worden gelegd door de NEMO's, dan zullen de TSB's alternatieve regelingen voorstellen zodat de NEMO's zich kunnen organiseren.
6. De NEMO die verantwoordelijk is (of, indien van toepassing, dienstdoet als back-up) voor het doorsturen van de zone-overschrijdende capaciteiten en toewijzingsbeperkingen naar het mechanisme voor eenvormige day-aheadkoppeling zal ook verantwoordelijk zijn voor het sturen van de koppelingsresultaten naar het unieke toegangspunt.
7. De NEMO's zullen ervoor zorgen dat alle betrokken TSB's op elk moment weten welke NEMO verantwoordelijk is voor de gegevensuitwisseling tussen het (de) unieke toegangspunt(en) en het mechanisme voor eenvormige day-aheadmarktkoppeling. De NEMO's zullen er ook voor zorgen dat de nodige back-upprocedures (als back-up aangewezen NEMO(s)) voorhanden zijn, en ze zullen de TSB's inlichten zodra dergelijke regelingen in werking treden.

Artikel 10

Gegevensuitwisseling voor eenvormige intradaykoppeling

1. De gegevensuitwisseling tussen ELIA (via de CCC's, indien van toepassing) en de oplossing voor eenvormige intradaykoppeling zal rechtstreeks gebeuren tussen de IT-systemen van ELIA⁷ (of een

⁵ In het kader van het PCR-project wordt dit de PMB ("PCR Matcher and Broker") genoemd.

⁶ In het kader van het PCR-project wordt de verantwoordelijke NEMO ook CLNIS ("Coordinator of Local IT Systems") genoemd.

⁷ Indien de betrokken TSB's het hierover eens zijn, kan dit ook via het IT-systeem van een naburige TSB gebeuren.

gemeenschappelijk IT-systeem van de TSB's van de stroomgebaseerde of – desgevallend – gecoördineerde NTC-regio) en het systeem voor eenvormige intradaymarktkoppeling⁸ zelf.

Hoofdstuk 3 Ontkoppeling

Artikel 11 Gevallen van ontkoppeling

1. Gezien het feit dat er verschillende situaties van koppeling of ontkoppeling kunnen voorkomen, met verschillende gevolgen, dringt zich een duidelijke beschrijving op van de mogelijke gevallen van ontkoppeling voor de Belgische biedzone.

Een meer gedetailleerde beschrijving van de verschillende gevallen van ontkoppeling en back-upprocedures zal moeten gedefinieerd worden in de desbetreffende oplossingen voor eenvormige day-aheadmarktkoppeling en eenvormige intradaymarktkoppeling.

2. Een situatie van "normale koppeling" doet zich voor als België gekoppeld is aan al zijn biedzonegrenzen:
  - a) In dat geval moet het algoritme voor marktkoppeling rekening houden met het feit dat er geen uitwisselingsbeperking is voor het matchen van orders van verschillende Nemo Hubs in de Belgische biedzone; en
  - b) Voor day-aheadmarktkoppeling resulteert dit onder meer in een Eenvormige Day-Aheadprijs voor de Belgische biedzone.
3. Een situatie van "gedeeltelijke ontkoppeling"⁹ doet zich voor als België respectievelijk gekoppeld en ontkoppeld is aan minstens één (maar niet alle) van zijn biedzonegrenzen:
  - a) In dit geval moet het algoritme voor marktkoppeling rekening houden met het feit dat er geen uitwisselingsbeperking van kracht is voor het matchen van orders van de verschillende Nemo Hubs in de Belgische biedzone;
  - b) Voor day-aheadmarktkoppeling resulteert dit onder meer in een Eenvormige Day-Aheadprijs voor de Belgische biedzone; en
  - c) Waar van toepassing worden back-upoplossingen voor de expliciete toewijzing van zone-overschrijdende capaciteit geactiveerd op de ontkoppelde grenzen.
4. Een situatie van "volledige ontkoppeling"⁹ doet zich voor als België ontkoppeld is aan al zijn biedzonegrenzen:
  - a) Orders van de Belgische biedzone worden niet langer gematcht met orders van andere biedzones;

⁸ Hier wordt de oplossing van het XBID-project verondersteld.

⁹ De situaties van "gedeeltelijke ontkoppeling" en "volledige ontkoppeling" verwijzen niet noodzakelijk naar situaties zoals gedefinieerd in het PCR-project. Er zijn verdere besprekingen met TSB's en NEMO's nodig om een geharmoniseerde terminologie vast te leggen voor de situaties die in deze MNA vermeld worden.

-
- b) De prijs van elke Nemo Hub wordt bepaald door de respectieve Belgische NEMO's. Dat kan resulteren in verschillende prijzen per Nemo Hub in de Belgische biedzone, tenzij er op verzoek van de nationale regulator een back-upoplossing ten uitvoer gelegd wordt¹⁰;
  - c) Waar van toepassing worden back-upoplossingen voor de expliciete toewijzing van zone-overschrijdende capaciteit geactiveerd aan de ontkoppelde grenzen; en
  - d) Indien van toepassing is het wenselijk dat back-upoplossingen in de MCO-functie worden geïmplementeerd die het risico beperken om in een situatie van "volledige ontkoppeling" te belanden.
5. Een situatie waarin een subgroep van de Belgische NEMO's gekoppeld wordt, doet zich voor als minstens één Belgische NEMO, maar niet alle, niet kan deelnemen aan het marktkoppelingsproces als gevolg van technische problemen:
- a) Het marktkoppelingsproces zal alleen rekening houden met de orders die verstuurd werden door Belgische NEMO's die deelnemen aan het marktkoppelingsproces. Dit zal onder meer resulteren in een Eenvormige Day-Aheadprijs voor de Belgische biedzone (ten minste voor de gekoppelde Belgische NEMO's) in de day-aheadmarktkoppeling;
  - b) De Belgische NEMO's die niet deelnemen aan de marktkoppeling, zullen elk de prijs voor hun Nemo Hubs bepalen; en
  - c) Er zal geen back-upoplossing voor expliciete toewijzing van zone-overschrijdende capaciteiten geactiveerd worden; alle zone-overschrijdende capaciteit wordt toegewezen in het marktkoppelingsproces (aan de gekoppelde Belgische NEMO's).
6. De NEMO's zijn verantwoordelijk voor het verzekeren van toegang tot het marktkoppelingsproces voor hun beursleden. Ze moeten al het mogelijke doen om neveneffecten te vermijden van een technisch probleem binnen één NEMO waardoor andere NEMO's niet kunnen deelnemen aan de marktkoppeling.

---

¹⁰ Een dergelijke lokale back-upoplossing valt buiten het toepassingsgebied van de MCO-functie, van Verordening 2015/1222 en daardoor dus ook van dit MNA-voorstel.

Hoofdstuk 4 Prijreferenties

Artikel 12 Prijreferentie voor het day-aheadtijdsbestek

1. Voor het day-aheadtijdsbestek is elke Belgische NEMO verantwoordelijk voor de prijs die bepaald is op zijn Nemo Hub en voor het publiceren van deze prijs.
2. Behalve bij een situatie van "volledige ontkoppeling"⁹ of een situatie met een koppeling met een subgroep van de Belgische NEMO's, zoals respectievelijk gedefinieerd onder Artikel 11(4) en 11(5) van deze MNA, is de prijs van alle Nemo Hubs in de Belgische biedzone voor het day-aheadtijdsbestek gelijk aan de Eenvormige Day-Aheadprijs voor de Belgische biedzone. ELIA en de Belgische NEMO's zullen tijdens de tenuitvoerlegging van deze MNA, indien van toepassing, bespreken hoe er kan worden omgegaan met mogelijke afrondingsverschillen op prijzen van gekoppelde Nemo Hubs in de Belgische biedzone.
3. Indien er verschillende prijzen zijn voor verschillende Nemo Hubs van de Belgische biedzone in het day-aheadtijdsbestek, zal ELIA een **Day-Aheadreferentieprijs** voor de biedzone berekenen voor de Belgische biedzone voor elke marktjseenheid.
4. Deze **Day-Aheadreferentieprijs** voor de biedzone zal gebruikt worden door ELIA om aan zijn verplichtingen te voldoen (bv. als dit van toepassing is voor monitoring, transparantie, rapportage enz.) en, meer algemeen, telkens als er een unieke day-aheadprijsreferentie vereist is¹¹.
5. De orders van de leden van de energiebeurs op een bepaalde Nemo Hub zullen worden afgewikkeld tegen de prijs van de betrokken Nemo Hub in het day-aheadtijdsbestek.
6. De **Day-Aheadreferentieprijs** voor de biedzone wordt berekend als de volumegewogen gemiddelde prijs van de prijzen van de Nemo Hubs in de Belgische biedzone.
7. Voor het day-aheadtijdsbestek moet elke Belgische NEMO ELIA de gegevens van zijn Nemo Hub bezorgen die nodig zijn om de **Day-Aheadreferentieprijs** voor de biedzone te bepalen voor de Belgische biedzone.
8. ELIA en de Belgische NEMO's die day-aheadhandelsdiensten aanbieden in de Belgische biedzone zullen, indien dat nodig wordt geacht, een contractueel kader scheppen voor het gebruik van de prijs en de verhandelde volumes op de betrokken Nemo Hub.
9. Tabel 1 geeft een overzicht van de verschillende gevallen van koppeling en ont koppeling:

Tabel 1: overzicht van toe te passen prijzen voor verschillende koppelings- en ont koppelingssituaties

Situatie	Prijs op elke Nemo Hub	Day-aheadreferentieprijs

¹¹ Voor processen met betrekking tot marktkoppeling (bv. vergoeding van LTR enz.) zal ELIA indien nodig de prijs gebruiken van de Nemo Hubs van gekoppelde Belgische NEMO's.

		voor de biedzone
België gekoppeld aan alle biedzonegrenzen	Eenvormige Day-Aheadprijs ¹²	Eenvormige Day-Aheadprijs
België gedeeltelijk ontkoppeld⁹	Eenvormige Day-Aheadprijs ¹²	Eenvormige Day-Aheadprijs
België volledig ontkoppeld⁹	Prijs bepaald door elke Belgische NEMO ¹³	Day-Aheadreferentieprijs voor de Biedzone ¹³
Marktkoppeling van België met een subgroep van de Belgische NEMO's	Voor de gekoppelde Belgische NEMO's: prijs bepaald door het algoritme voor day-aheadmarktkoppeling. Zo niet, prijs bepaald door elke ontkoppelde Belgische NEMO.	Day-Aheadreferentieprijs voor de Biedzone

Hoofdstuk 5 Clearing, afwikkeling en shipping

Artikel 13 Algemene bepalingen

1. Deze MNA maken een onderscheid tussen drie lagen van clearing en afwikkeling:
  - a. Intrahub laag: clearing en afwikkeling van koop- en verkooporders van marktdeelnemers, geselecteerd door het marktkoppelingsproces op het niveau van de Nemo Hubs;
  - b. Intrazonale laag: clearing en afwikkeling van uitwisselingen van energie tussen Nemo Hubs of, waar van toepassing, met een shipping agent, binnen de Belgische biedzone (d.i. de zogenaamde "shipping");
  - c. Grensoverschrijdende laag: clearing en afwikkeling van uitwisselingen van energie tussen biedzones of, indien van toepassing, scheduling areas (d.i. de zogenaamde "shipping").

De clearing- en afwikkelingslagen onder de bovenstaande punten (a) en (b) heeft betrekking op interne uitwisselingen van energie binnen de Belgische biedzone, terwijl punt (c) betrekking heeft op grensoverschrijdende uitwisselingen van energie.
2. De shippingfunctie van uitwisselingen van energie die het resultaat zijn van eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling (zoals bedoeld in Artikel 13(1)(b) en/of Artikel 13(1)(c) van dit MNA-voorstel) bestaat uit:
  - a. Fysieke shipping: fysieke shipping heeft als doel de fysieke levering van energie (via nominaties) te verzekeren volgens het day-ahead- en intradaymarktresultaat, door een geschikt planningsproces aan te wijzen tussen NEMO's of de ermee verbonden CCP's, TSB's en, waar van toepassing, shipping agents; en
  - b. Financiële shipping: financiële shipping heeft als doel de financiële afwikkeling te verzekeren van day-ahead- en intradaymarktresultaten tussen CCP's.

¹² Afronding in een latere fase te bespreken, zoals vermeld in Artikel 12(2).

¹³ Indien er door de NEMO een back-upoplossing wordt geïmplementeerd die de lokale koppeling van Nemo Hubs in België toelaat, is er mogelijk een eenvormige day-aheadprijs voor de Belgische biedzone. Een dergelijke lokale back-upoplossing valt buiten het toepassingsgebied van de MCO-functie, van Verordening 2015/1222 en daardoor dus ook van dit MNA-voorstel.

In de benadering met preferente shipper wordt verondersteld dat de financiële en fysieke afwikkeling samenvallen en de verantwoordelijkheid zijn van de NEMO's of de ermee verbonden (Z)CCP's.

3. Volgens Artikel 7(1)(g) van Verordening 2015/1222, zijn de NEMO's verantwoordelijk om op te treden als CCP's voor de clearing en afwikkeling van de uitwisseling van energie die het resultaat is van eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling overeenkomstig Artikel 68(3) van Verordening 2015/1222.

Volgens Artikel 68(3) van Verordening 2015/1222 moeten CCP's optreden als tegenpartij voor elkaar voor de uitwisseling van energie tussen biedzones met betrekking tot de financiële rechten en verplichtingen die voortkomen uit die uitwisselingen van energie.

Verordening 2015/1222 definieert een CCP als de entiteit(en) belast met de taak om contracten af te sluiten met marktdeelnemers, door vernieuwing van de uit het matchingproces resulterende contracten, en om de overdracht van nettoposities te organiseren die resulteren uit de capaciteitstoewijzing met andere centrale tegenpartijen of shipping agents.

Volgens Artikel 68(1) van Verordening 2015/1222 moeten CCP's op tijdige wijze voor de clearing en afwikkeling van alle gematchte orders zorgen. De CCP's treden op als de tegenpartij voor marktdeelnemers voor al hun transacties met betrekking tot de financiële rechten en verplichtingen die resulteren uit die transacties.

Op deze basis gaat dit MNA-voorstel ervan uit dat de NEMO's en en/of de ermee verbonden CCP's verantwoordelijk zijn voor:

- a. de clearing en afwikkeling, zoals bedoeld in Artikel 13(1)(a), 13(1)(b) en 13(1)(c) van dit MNA-voorstel; en
  - b. de functie van financiële en fysieke shipping, zoals bedoeld in Artikel 13(2) van dit MNA-voorstel.
4. Verordening 2015/1222 definieert een shipping agent als de entiteit(en) verantwoordelijk voor de overdracht van nettoposities tussen verschillende CCP's.

Artikel 68(6) van Verordening 2015/1222 stelt dat, ondanks Artikel 68(3) van Verordening 2015/1222, een shipping agent als tegenpartij tussen verschillende CCP's voor de uitwisseling van energie mag optreden indien de betrokken partijen daartoe een specifieke overeenkomst hebben gesloten. Indien er geen overeenkomst is bereikt, worden de uitwisselingsregelingen vastgesteld door de regulerende instanties die verantwoordelijk zijn voor de biedzones waartussen de clearing en afwikkeling van de uitwisseling van energie vereist is.

Op basis hiervan gaat dit MNA-voorstel ervan uit dat shipping agents, waar van toepassing, verantwoordelijk zijn voor de functie van de fysieke shipping, zoals bedoeld in Artikel 13(2) van dit MNA-voorstel.

5. Deze MNA veronderstelt dat, wanneer een shipping agent optreedt als tegenpartij tussen de CCP's van de NEMO's overeenkomstig Artikel 68(6), zijn functie alleen betrekking heeft op fysieke shipping zoals gedefinieerd onder Artikel 13(2) van deze MNA, tenzij anders goedgekeurd door de relevante regulerende instantie(s) van de desbetreffende biedzone(s).

Op die manier zijn de Belgische NEMO's of de ermee verbonden CCP's verantwoordelijk voor de functie van de financiële afwikkeling van zowel interne als grensoverschrijdende uitwisselingen van energie.

6. Artikel 8(2)(l) van Verordening 2015/1222 laat toe dat een TSB (of een door de TSB aangewezen entiteit), wanneer dat zo is overeengekomen, optreedt als shipping agent overeenkomstig Artikel 68(6) van de Verordening.
7. Volgens dit MNA-voorstel moeten de centrale tegenpartijen en/of – wanneer van toepassing – shipping agents streven naar efficiënte clearing- en afwikkelingsregelingen die de genomen risico's weerspiegelen en waarbij onnodige kosten worden vermeden, overeenkomstig Artikel 77(2) van Verordening 2015/1222.
8. Volgens Artikel 77(2) van Verordening 2015/1222 moeten alle grensoverschrijdende clearing- en afwikkelingsregelingen ter goedkeuring worden voorgelegd aan de desbetreffende nationale regulerende instanties.
9. Alle entiteiten in de Belgische biedzone (NEMO's, CCP's en/of shipping agents) die betrokken zijn bij interne of grensoverschrijdende uitwisselingen moeten deze uitwisselingen nomineren¹⁴ naar ELIA toe¹⁵.

Artikel 14, Artikel 15 en Artikel 16 van dit MNA-voorstel bepalen de algemene bepalingen en nominatievereisten die moeten worden nageleefd door een Belgische NEMO en/of de ermee verbonden CCP en/of (waar van toepassing) shipping agents.

10. Elke NEMO of de ermee verbonden CCP zal verzekeren dat voor elke Nemo Hub en voor elke marktjseenheid de som van interne en, waar van toepassing, grensoverschrijdende uitwisselingen van energie gebalanceerd wordt (op nul uitkomt). Dit principe geldt ook voor shipping agents, waar van toepassing.
11. Bij het vastleggen van de regelingen voor clearing en afwikkeling zullen de TSB's en NEMO's in het bijzonder de volgende aspecten in acht nemen:
  - a. Financiële efficiëntie van de oplossing:
    - i. het voorkomen van dubbele zekerheden als gevolg van de tenuitvoerlegging van de MNA, ten opzichte van een situatie waarin slechts één NEMO actief is in de Belgische biedzone; en/of
    - ii. het zo veel mogelijk beperken van transactiekosten en noodzakelijke zekerheden voor financiële shipping door een verrekening uit te voeren van de financiële posities van dezelfde CCP's die actief zijn in verschillende biedzones, om de financiële blootstelling van verschillende CCP-entiteiten tegenover elkaar en, indien van toepassing, tegenover andere shipping agents zoveel mogelijk te beperken..

¹⁴ Indien van toepassing via een scheduling agent.

¹⁵ Tenzij er overeengekomen is dat ELIA "in naam van" de desbetreffende entiteit nomineert.

- b. Uitbreidingsmogelijkheid naar nieuwe NEMO's en niet-discriminerende behandeling van NEMO's.
  - c. Noodzaak dat regelingen voor fysieke shipping bijdragen aan operationele veiligheid (gegevensuitwisseling, nominatieprocedures enz.).
  - d. De harmonisatie van deze MNA met de intrazonale en grensoverschrijdende regelingen voor shipping van de naburige biedzones of, waar van toepassing, scheduling areas.
  - e. De compatibiliteit van deze MNA met de nagestreefde modellen voor de marktkoppeling.
  - f. De efficiënte tenuitvoerlegging van deze MNA.
12. Volgens de huidige day-aheadoplossing die geïmplementeerd is op de Belgische biedzonegrenzen¹⁶ worden de geplande uitwisselingen berekend tussen biedzones (of, waar van toepassing, per HVDC-interconnector). De regelingen voor de clearing en afwikkeling van intrazonale en grensoverschrijdende uitwisselingen van energie, vermeld in Artikel 15 en 16 van dit MNA-voorstel (d.i. de zogeheten benadering met preferente shipper), vereisen dat de geplande uitwisselingen meer bijzonderheden verschaffen over intrazonale uitwisselingen tussen Nemo Hubs in een biedzone en/of grensoverschrijdende uitwisselingen tussen zonale CCP (ZCCP) en/of shipping agents van andere biedzones¹⁷.
13. Om de oplossing ten uitvoer te leggen die vermeld wordt in Artikel 15 en Artikel 16 van deze MNA, moeten ofwel de day-ahead- en intradaymarktkoppeling ofwel de geplande uitwisselingen voor de eenvormige day-ahead- en intradaymarkten de nodige details leveren over interne uitwisselingen tussen Nemo Hubs in een biedzone en over grensoverschrijdende uitwisselingen tussen ZCCP en/of shipping agents voor de eenvormige day-ahead- en intradaymarkten (cf. Artikel 43 en Artikel 56 van Verordening 2015/1222). Daarom zullen in het tweede geval:
  - a. de TSB's, in de omstandigheden waarvoor dit overeengekomen werd en vereist is voor de gekozen regelingen voor clearing en afwikkeling, verzekeren dat de berekening van de geplande uitwisselingen door de calculator betreffende geplande uitwisselingen toelaat dat er met het vereiste niveau van detail kan worden gewerkt; en/of
  - b. de NEMO's indien nodig informatie van de eenvormige day-ahead- en/of intradaykoppeling verschaffen aan de TSB's om de berekening van de gedetailleerde interne en grensoverschrijdende uitwisselingen van energie mogelijk te maken.
14. De gedetailleerde informatie over intrazonale uitwisselingen van energie in de Belgische biedzone (bv. tussen Nemo Hubs) en grensoverschrijdende uitwisselingen van energie (bv. tussen ZCCP's en/of shipping agents van verschillende biedzones) zorgt ervoor dat er geen nood is aan een enkele, vaste shipping agent die dienstdoet als tegenpartij tussen de CCP's die verbonden zijn met de Belgische NEMO en/of de grensoverschrijdende uitwisseling van energie uitvoeren¹⁶.
15. Deze MNA gaat uit van de veronderstelling dat soortgelijke regelingen voor clearing en afwikkeling zullen gelden voor de eenvormige day-ahead- en intradaymarktkoppeling. Niettemin kunnen verschillende oplossingen ten uitvoer gelegd worden voor beide tijdsbestekken als blijkt dat dit efficiënter of technisch noodzakelijk is.

¹⁶ Voor het ten uitvoer leggen van de intradayoplossing (XBID-project) zal dit afhangen van de gekozen tenuitvoerlegging van de oplossing.

¹⁷ Indien van toepassing dient dit ontwikkeld te worden tijdens de tenuitvoerlegging voor het tijdsbestek voor eenvormige day-aheadkoppeling.

-
16. In de regelingen voor clearing en afwikkeling wordt, waar van toepassing, zo veel mogelijk geprobeerd alle bijkomende zekerheden en transactiekosten (kosten van zekerheden, clearingvergoedingen enz.) te beperken die verband houden met een shipping agent, die handelt overeenkomstig Artikel 68(6) van Verordening 2015/1222, als tegenpartij tussen de CCP die verbonden is met de NEMO¹⁸.

  17. Deze MNA geldt voor elke toekomstige biedzonegrens (of, indien van toepassing, scheduling area) van België. Als de benadering met preferente shipper niet kan worden overeengekomen op een toekomstige grens, zal ELIA trachten om met de betrokken TSB's shippingovereenkomsten op te stellen die in de mate van het mogelijke overeenstemmen met de benadering met preferente shipper, en zal ELIA indien nodig een aanpassing van deze MNA vragen volgens Artikel 1(14) van deze MNA³.

---

¹⁸ Indien er een afzonderlijke entiteit voor shipping wordt gekozen/aangewezen, bestaat er een risico dat er een bijkomende interface voor transacties nodig is, wat mogelijk kosten met zich mee kan brengen.

Artikel 14

Clearing en afwikkeling binnen een Nemo Hub (intrahub uitwisseling van energie)

1. Elke Belgische NEMO of de ermee verbonden CCP zal de financiële afwikkeling uitvoeren van de koop- en verkooporders van marktdeelnemers, die geselecteerd zijn door het marktkoppelingsproces op zijn Nemo Hub.
2. Elke Belgische NEMO of de ermee verbonden CCP zal naar ELIA toe de aangekochte en verkochte volumes nomineren op zijn Nemo Hub per evenwichtsverantwoordelijke partij (en op die manier de fysieke afwikkeling uitvoeren).
3. ELIA voert als TSB de fysieke levering van energie aan de desbetreffende marktpartijen uit volgens de informatie (nominaties) die voor elke Nemo Hub door de desbetreffende entiteit wordt verstuurd.

Artikel 15

Clearing en afwikkeling tussen Nemo Hubs binnen de Belgische biedzones (intrazonale uitwisseling van energie)

- 1) Alle CCP's die verbonden zijn met Belgische NEMO's zullen optreden als ZCCP's die de intrazonale uitwisselingen tussen NEMO Hubs van Belgische NEMO's organiseren voor de day-ahead- en/of intradaytijdsbestekken. In deze tenuitvoerlegging:
  - a) Moeten de Belgische NEMO's regelingen afwickelen met betrekking tot interne uitwisselingen van energie binnen de Belgische biedzone
    - i) tussen CCP's; en
    - ii) indien een shipping agent de grensoverschrijdende uitwisseling van energie zou uitvoeren volgens de bepalingen in Artikel 16(1) van dit MNA-voorstel, tussen ZCCP's en de desbetreffende shipping agent(s).
  - b) Het contractuele kader (lidmaatschapoverschrijdende overeenkomst tussen ZCCP) zal bepaald worden tussen de Belgische NEMO's (en de ermee verbonden ZCCP's) zonder rechtstreekse betrokkenheid van ELIA en moet het mogelijk maken dat een ZCCP die verbonden is met een nieuwe NEMO tot de Belgische biedzone kan toetreden op een niet-discriminerende en kostenefficiënte manier.
  - c) De Belgische NEMO's of de ermee verbonden ZCCP voeren zowel de financiële als fysieke afwikkeling (nominatie naar ELIA toe) uit van de interne uitwisselingen van energie tussen Nemo Hubs.
  - d) Indien een shipping agent de grensoverschrijdende uitwisseling van energie uitvoert zoals beschreven in Artikel 16(1)(b) en 16(1)(c) van dit MNA-voorstel, voeren de Belgische NEMO's of de ermee verbonden ZCCP's indien nodig de fysieke afwikkeling (nominatie naar ELIA toe) uit van de interne uitwisseling tussen een Nemo Hub en de shipping agent; en
  - e) ELIA voert als TSB de fysieke levering uit van interne uitwisselingen van energie tussen Nemo Hubs van de Belgische NEMO's en/of met shipping agent(s) in de Belgische biedzone volgens de informatie (nominaties) die verstuurd is door de desbetreffende ZCCP's.

Artikel 16
Clearing en afwikkeling van uitwisselingen van energie tussen biedzones
(grensoverschrijdende uitwisseling van energie)

1. Deze MNA beschrijft de oplossing met preferente shippers (multi-shippers) voor de clearing en afwikkeling van uitwisselingen van energie tussen de Belgische biedzone en andere biedzones:
  - a. Elke ZCCP vervult de rol van shipping agent voor uitwisselingen van energie tussen biedzones of wijst een preferente shipper aan die (in zijn naam) de grensoverschrijdende uitwisselingen van energie uitvoert die betrekking hebben op zijn Nemo Hub (hij voert de fysieke en financiële shipping uit).
  - b. De contractuele regelingen tussen ZCCP's en/of shipping agents van verschillende biedzones moeten bepaald worden door de betrokken NEMO's (en de ermee verbonden ZCCP of shipping agents), in overeenstemming met de technische regels van de oplossingen voor eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling en zonder rechtstreekse betrokkenheid van ELIA. De contractuele regelingen moeten het mogelijk maken dat de ZCCP of shipping agent die verbonden is met een nieuwe Belgische NEMO kan toetreden op een niet-discriminerende en kostenefficiënte manier.
  - c. De Belgische NEMO's of de ermee verbonden ZCCP's zijn verantwoordelijk voor de financiële afwikkeling van de grensoverschrijdende uitwisselingen van energie.
  - d. De ZCCP's die verbonden zijn met elke Belgische NEMO (of de aangewezen preferente shipping agent ervan) zal naar ELIA en naar de relevante TSB's toe de grensoverschrijdende uitwisselingen van energie nomineren (de fysieke afwikkeling uitvoeren); en
  - e. ELIA voert als TSB de fysieke levering uit van grensoverschrijdende uitwisselingen naar andere biedzones volgens de informatie (nominaties) die door de ZCCP('s) of door hun aangewezen preferente shipping agent(s) verstuurd is.

De benadering met preferente shipper, voor een gegeven uitwisseling van energie tussen een source NEMO Hub en een sink NEMO Hub in twee verschillende biedzones (of scheduling areas, indien van toepassing), zou als volgt ten uitvoer kunnen worden gelegd:

- De ZCCP of zijn aangestelde preferente shipper van de source NEMO Hub kan verantwoordelijk zijn voor de fysieke afwikkeling in de source en de sink biedzone (of de scheduling area, indien van toepassing) en tussen de biedzones (of scheduling areas, indien van toepassing).
- De ZCCP of zijn aangestelde preferente shipper van de source NEMO Hub voert de financiële afwikkeling uit in de sink biedzone (of scheduling area, indien van toepassing) met de ZCCP van de sink NEMO Hub.

Voor de eenvormige intradaykoppeling zou ELIA de nominatie van grensoverschrijdende uitwisselingen tussen biedzones kunnen uitvoeren in naam van de ZCCP of de shipping agents, volgens de informatie die rechtstreeks door het systeem voor eenvormige intradaykoppeling wordt doorgestuurd.

2. De NEMO's of de ermee verbonden ZCCP's die de financiële shipping (afwikkeling) van grensoverschrijdende uitwisselingen van energie uitvoeren, zullen congestie-inkomsten innen die resulteren uit die uitwisselingen en zullen deze overmaken aan de desbetreffende TSB of de entiteit die handelt in naam van de TSB's volgens de vereisten van Verordening 2015/1222.

Hoofdstuk 6 Contractuele regelingen

Artikel 17 Algemene bepalingen

1. Om de tenuitvoerlegging van deze MNA te verzekeren, moet worden voorzien in een contractuele regeling tussen ELIA en elk van de Belgische NEMO's. De nood aan een overkoepelende regeling tussen ELIA en alle Belgische NEMO's zal onderzocht worden tijdens de tenuitvoerleggingsfase. Indien de centrale tegenpartijen (CCP's) en/of de als shipping agents (SA) gedefinieerde entiteiten, andere entiteiten zijn dan de Belgische NEMO's, dan zullen er bijkomende contractuele regelingen getroffen worden met ELIA.
2. De contractuele regelingen worden opgedeeld in lokale en regionale regelingen. De lokale contractuele regelingen moeten getroffen worden tussen ELIA en de desbetreffende entiteiten (NEMO's en/of CCP's en/of SA) die actief zijn in de Belgische biedzone. De regionale regelingen moeten getroffen worden tussen ELIA, de desbetreffende entiteiten (NEMO's en/of CCP's en/of SA) die actief zijn in de Belgische biedzone en alle andere TSB's en/of betrokken entiteiten (NEMO's en/of CCP's en/of SA) in de regio waar de regeling van kracht is.
3. ELIA en de desbetreffende entiteiten (NEMO's en/of CCP's en/of SA) die in België actief zijn, zullen waar nodig samen met de TSB's en de desbetreffende entiteiten (NEMO's en/of CCP's en/of SA) in andere landen, de details betreffende governanceprincipes verder uitwerken die in de contractuele regelingen moeten worden opgenomen. Daartoe behoren ook, waar van toepassing, de principes betreffende kostendeling en kostenterugwinning volgens de bepalingen van TITEL III, Hoofdstuk 3 van Verordening 2015/1222.
4. De voorwaarden en bepalingen voor het indienen van interne en grensoverschrijdende nominaties bij ELIA worden beschreven in het BRP-contract (Balance Responsible Party (BRP)). Bijgevolg dienen alle entiteiten die nominaties indienen bij ELIA in het kader van de processen voor een eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling een dergelijk BRP-contract te ondertekenen.
5. De principes voor kostendeling en kostenterugwinning – die voldoen aan de vereisten en principes van TITEL III, Hoofdstuk 3 van Verordening 2015/1222 – dienen, indien van toepassing en waar nodig, schriftelijk in de desbetreffende contractuele regelingen te worden opgenomen zoals beschreven in Artikel 18 en Artikel 19 van dit MNA-voorstel.
6. Dit MNA-voorstel houdt geen rekening met de contractuele regelingen tussen de NEMO's en de entiteiten gedefinieerd als (Z)CCP of SA voor het leggen van de noodzakelijke verbanden tussen deze entiteiten.
7. De contractuele regelingen die in dit MNA-voorstel opgesomd worden, mogen in deze fase nog niet als volledig en afgerond beschouwd worden. De afronding van de contractuele regelingen kan slechts gebeuren tijdens de tenuitvoerleggingsfase, wanneer er over de in Hoofdstuk 5 van dit MNA-voorstel uiteengezette opties wordt beslist.

Artikel 18 Eenvormige day-aheadmarktkoppeling

1. Er zal een reeks contractuele regelingen moeten ondertekend worden in het kader van de eenvormige day-aheadkoppeling. Deze contractuele regelingen moeten voldoen aan de vereisten van Verordening 2015/1222.
2. Hoewel deze lijst niet noodzakelijk volledig of voltooid is, zijn de volgende contractuele regelingen (zie Tabel 2) op lokaal niveau, afhankelijk van de situatie, noodzakelijk in het kader van de eenvormige day-aheadmarktkoppeling:

Tabel 2: contractuele regelingen op lokaal niveau voor de day-aheadmarktkoppeling:

Contract	Ondertekenaars	Inhoud
Contract voor operationele en financiële samenwerking	ELIA; en elke Belgische NEMO (bilateraal contract met mogelijkheid voor een bijkomend, overkoepelend contract tussen ELIA en alle Belgische NEMO's)	Bepalingen voor lokale operationele en financiële samenwerking tussen ELIA en elk van de Belgische NEMO's (allemaal) voor de desbetreffende processen, en in het bijzonder voor de overdracht van prijsgegevens.
Contract voor operationele en financiële samenwerking	ELIA; en elke (Z)CCP (of Belgische NEMO indien (Z)CCP dezelfde entiteit is als NEMO of handelt uit diens verantwoordelijkheid)	Bepalingen voor lokale operationele en financiële samenwerking tussen ELIA en elke (Z)CCP voor de desbetreffende processen en in het bijzonder voor: - fysieke en financiële afwikkeling van interne uitwisselingen; en - indien van toepassing, kostendeling en kostenterugwinning overeenkomstig de principes van TITEL III, Hoofdstuk 3 van Verordening 2015/1222.
Contract voor operationele kwesties (bv. energieafroning)	ELIA; en elke betrokken entiteit	Bepalingen voor lokale operationele samenwerking betreffende operationele kwesties (en daarmee gepaard gaande financiële aspecten) zoals energieafroning. Afhankelijk van de situatie kunnen deze regelingen opgenomen zijn in andere contractuele regelingen met deze entiteiten.

3. Voor de eenvormige day-aheadmarktkoppeling zijn de ZCCP en/of shipping agents de enige actoren die grensoverschrijdende nominaties uitvoeren voor de uitwisseling van energie aan de gekoppelde grenzen, aangezien de marktdeelnemers dankzij de marktkoppeling geen grensoverschrijdende nominaties uitvoeren voor dit tijdsbestek.

Indien er een expliciete back-upoplossing is in het day-aheadtijdsbestek, bepaalt het BRP-contract de contractuele regelingen voor het indienen van grensoverschrijdende nominaties.

4. Op regionaal niveau moeten de huidige contractuele regelingen tussen ELIA, de andere TSB's en NEMO's/CCP's herzien of vervangen worden om overeen te stemmen met de bepalingen van Verordening 2015/1222. De volgende contracten komen in aanmerking:
  - a. contracten die de modaliteiten voor dagelijkse marktkoppeling bepalen tussen de TSB's en NEMO's voor sommige of alle regio's;
  - b. contracten die de modaliteiten voor dagelijkse marktkoppeling bepalen tussen de TSB's en NEMO's voor een bepaalde regio;

- c. contracten die de gemeenschappelijke en regionale kostendeling en kostenterugwinning bepalen, indien van toepassing, tussen de TSB's en NEMO's, volgens de bepalingen van Verordening 2015/1222; en
- d. contracten die de modaliteiten regelen van inning en overdracht van de uit de dagelijkse marktkoppeling resulterende congestie-inkomsten aan de desbetreffende TSB's of aan de entiteit die optreedt in naam van de TSB volgens de bepalingen van Verordening 2015/1222.

Artikel 19 Eenvormige intradaymarktkoppeling

1. Er zal een reeks contractuele regelingen moeten ondertekend worden in het kader van de eenvormige intradaykoppeling. Deze contractuele regelingen moeten voldoen aan de vereisten van Verordening 2015/1222.
2. Hoewel deze lijst niet noodzakelijk volledig of voltooid is, zijn de volgende contractuele regelingen (zie Tabel 3) op lokaal niveau, afhankelijk van de situatie, noodzakelijk in het kader van de eenvormige intradaymarktkoppeling:

Tabel 3: contractuele regelingen op lokaal niveau voor de day-aheadmarktkoppeling:

Contract	Ondertekenaars	Inhoud
Contract voor operationele en financiële samenwerking	ELIA; en elke Belgische NEMO (bilateraal contract met mogelijkheid voor een bijkomend, overkoepelend contract tussen ELIA en alle NEMO's)	Bepalingen voor lokale operationele en financiële samenwerking tussen ELIA en elk van de Belgische NEMO's (allemaal) voor de desbetreffende processen. Dit contract kan eventueel gebundeld worden met contractuele regelingen voor het day-aheadtijdsbestek.
Contract voor operationele en financiële samenwerking	ELIA; en elke (Z)CCP (of Belgische NEMO indien (Z)CCP dezelfde entiteit is als NEMO of handelt in diens verantwoordelijkheid)	Bepalingen voor lokale operationele en financiële samenwerking tussen ELIA en elke (Z)CCP voor de desbetreffende processen en in het bijzonder voor: - fysieke en financiële afwikkeling van interne uitwisselingen; en - indien van toepassing, kostendeling en kostenterugwinning volgens de principes van TITEL III, Hoofdstuk 3 van Verordening 2015/1222. Dit contract kan eventueel gebundeld worden met contractuele regelingen voor het day-aheadtijdsbestek.
Contract voor operationele kwesties	ELIA; en elke betrokken entiteit	Bepalingen voor lokale operationele samenwerking betreffende operationele kwesties (en daarmee gepaard gaande financiële aspecten). Afhankelijk van de situatie kunnen deze regelingen opgenomen zijn in andere contractuele regelingen met deze entiteiten.

Overeenkomst betreffende nominatie "in naam van" (afhankelijk van de situatie)	ELIA Elke betrokken entiteit ((Z)CCP en/of shipping agent)	Contractuele en operationele bepalingen voor nominatie door ELIA "in naam van" (afhankelijk van de situatie).

3. In dit MNA-voorstel wordt ervan uitgegaan dat de toewijzing van zone-overschrijdende intradaycapaciteiten zal gebeuren via de impliciete continue eenvormige intradaykoppeling. In dit geval zijn de ZCCP of shipping agents de enige actoren die grensoverschrijdende nominaties uitvoeren voor de uitwisseling van energie aan de gekoppelde grenzen, aangezien de marktdeelnemers dankzij de marktkoppeling geen grensoverschrijdende nominaties uitvoeren voor dit tijdsbestek. Als de partijen akkoord gaan, kan ELIA de nominatie van grensoverschrijdende uitwisselingen tussen biedzones uitvoeren in naam van de ZCCP's of de shipping agents, volgens de informatie die rechtstreeks door het systeem voor eenvormige intradaykoppeling wordt doorgestuurd.
4. Indien de nationale regulerende instantie een back-uptoewijzing voor het intradaytijdsbestek goedkeurt, kunnen de contractuele regelingen voor het indienen van grensoverschrijdende nominaties (waar van toepassing) bepaald worden door het BRP-contract.
5. De huidige contractuele regelingen tussen ELIA, de andere TSB's en de NEMO's moeten herzien of vervangen worden om overeen te stemmen met de bepalingen van Verordening 2015/1222. De volgende contracten moeten in aanmerking worden genomen op regionaal niveau:
  - a. contracten die de modaliteiten voor intradaymarktkoppeling bepalen tussen de TSB's en NEMO's voor sommige of alle regio's;
  - b. contracten die de modaliteiten voor intradaymarktkoppeling bepalen tussen de TSB's en NEMO's voor een bepaalde regio;
  - c. contracten die de gemeenschappelijke en regionale kostendeling en kostenterugwinning bepalen, indien van toepassing, tussen de TSB's en NEMO's, volgens de bepalingen van Verordening 2015/1222; en
  - d. indien de prijsstelling van zone-overschrijdende capaciteit geïmplementeerd wordt in het intradaytijdsbestek¹⁹, contracten die de modaliteiten regelen voor de inning en overdracht van de congestie-inkomsten uit de dagelijkse marktkoppeling aan de desbetreffende TSB's of de entiteit die optreedt uit naam van de TSB, volgens de bepalingen van Verordening 2015/1222.

¹⁹ De prijsstelling van zoneoverschrijdende intradaycapaciteit is niet voorzien binnen het huidige toepassingsgebied van het XBID-project.

TITEL 3
Slotbepalingen

Artikel 20

Tenuitvoerleggingsdatum van de Regelingen voor meerdere NEMO's (MNA)

1. De planning voor de tenuitvoerlegging van de MNA voor de Belgische bidzone is onderhevig aan:
  - a. de regulatoire goedkeuring van dit MNA-voorstel door de CREG;
  - b. de harmonisering met TSB's en NEMO's voor regionale en/of regio-overschrijdende coördinatie, in het bijzonder met betrekking tot de uitwisseling van gegevens en de berekening van de geplande uitwisselingen;
  - c. de regulatoire goedkeuring van de MNA van andere TSB's in dezelfde of andere regio('s) door hun respectieve nationale regulerende instanties;
  - d. de goedkeuring door alle regulerende instanties van het MCO-plan, ingediend door de NEMO's, voor de oplossingen voor een eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling, het tijdschema voor tenuitvoerlegging en de eigenlijke tenuitvoerlegging van de goedgekeurde oplossingen;
  - e. een gedetailleerde analyse van de gevolgen van het MNA-voorstel voor:
    - i. de IT-systemen van ELIA;
    - ii. de IT systemen van gemeenschappelijke TSB-tools; en/of
    - iii. de oplossingen voor de eenvormige day-ahead- (PCR-project) en eenvormige intradaymarkt (XBID-project).
  - f. het treffen van de contractuele regelingen voor de werking van de eenvormige day-ahead- en intradaymarkt met meerdere NEMO's per bidzone (zowel op regionaal als lokaal niveau);
  - g. tenuitvoerlegging van de MNA in naburige bidzones, gezien de nood aan regelingen met betrekking tot grensoverschrijdende uitwisselingen van energie; en
  - h. het uitwerken van de aspecten van kostendeling en kostenterugwinning in overeenstemming met TITEL III, Hoofdstuk 3 van Verordening 2015/1222 die in het contractuele kader moeten worden opgenomen.
2. De algemene planning is dus gekoppeld aan de voortgang van de hierboven vermelde ontwikkelingen. Hierover heeft niet alleen ELIA zeggenschap; deze zijn ook afhankelijk van externé partijen.
3. Een gedetailleerd plan van tenuitvoerlegging kan alleen vastgelegd worden in samenwerking met alle betrokken partijen wanneer er meer zicht komt op de tijdslimieten die vermeld worden in Artikel 20(1) van de MNA.

Artikel 21

Taal

1. De referentietaal voor dit MNA-voorstel is het Engels. Om twijfel uit te sluiten, zal ELIA – gezien het genoodzaakt is om dit MNA-voorstel te vertalen naar de nationale ta(a)l(en) – in geval van inconsistenties tussen de Engelstalige versie die ELIA gepubliceerd heeft in overeenstemming met Artikel 9(14) van Verordening 2015/1222 en eender welke andere versie in een andere taal, overeenkomstig de nationale wetgeving, de desbetreffende nationale regulerende instanties een bijgewerkte vertaling van het MNA-voorstel bezorgen.

Artikel 22

Kostendeling en kostenterugwinning

1. Deze MNA bevat geen principes voor kostendeling en kostenterugwinning. De principes die bepaald worden in TITEL III, Hoofdstuk 3 van Verordening 2015/1222 zullen gelden voor dit MNA-voorstel.

BIJLAGE

Strategische reserves

1. De strategische reserve werd ingevoerd met de wet van 26 maart 2014, die de federale Elektriciteitswet van 29 april 1999 wijzigt. Hierdoor kreeg ELIA de opdracht om een mechanisme voor strategische reserve op te zetten, te beheren en indien nodig in werking te stellen²⁰ om alle structurele tekorten in de opwekking tijdens de wintermaanden op te vangen.
2. De strategische reserve wordt momenteel aangeboden in een afzonderlijk marktsegment van Belpex (Strategic Reserve Market, SRM), waar ze tegen het prijsplafond wordt aangeboden in een afzonderlijke nationale veiling. Dit gebeurt door middel van een economische trigger, die alleen wordt geactiveerd als het aanbod niet beantwoordt aan de vraag tegen het prijsplafond, wat resulteert in een niet-beantwoorde vraag en wat (op zijn minst gedeeltelijk) zal gedekt worden door de beschikbare strategische reserve.
3. Er dient te worden opgemerkt dat de strategische reserve ook geactiveerd kan worden indien er een risico op een tekort in de regelzone van ELIA wordt gedetecteerd (technische trigger). Het bestaan van meerdere NEMO's in de Belgische biedzone heeft geen effect op de technische trigger.
4. Het huidige mechanisme van economische trigger is mogelijk niet verenigbaar met meerdere NEMO's in de Belgische biedzone. In een periode van schaarste in België is het mogelijk dat alle Belgische NEMO's met een niet-beantwoorde vraag kampen. Zonder overdrachtsbeperkingen in de biedzones zal het beschikbare aanbod herverdeeld worden volgens de vraagbiedingen, en zo kan nationale schaarste duidelijk worden bij de verschillende NEMO's. Waar van toepassing dient de strategische reserve aan alle Belgische NEMO's op een niet-discriminerende manier geleverd te worden, anders kan het onderliggende probleem van toereikendheid op de markt niet opgelost worden.
5. ELIA analyseert momenteel verschillende oplossingen.
6. De tenuitvoerlegging van een oplossing voor het omgaan met meerdere NEMO's die actief zijn in de Belgische biedzone wordt voorzien voor de winterperiode van 2017-2018, met ingang op 1 november 2017. De regelingen en het opzet zullen verder besproken en uitgewerkt worden binnen de structuur voor het implementeren van strategische reserves en zullen opgenomen worden in de noodzakelijke gerelateerde documenten (werkingsregels).

---

²⁰ Het mechanisme voor strategische reserve heeft betrekking op een lokaal Belgisch proces en valt daardoor buiten het toepassingsgebied van dit MNA-voorstel, dat betrekking heeft op de eenvormige day-ahead- en eenvormige intradaykoppeling (in overeenstemming met de bepalingen van Verordening 2015/1222).